

Ese de trei ori in septembra: Mercuria, Vineri si Domine, cand o cota intriga, cand numai dumetate, adica dupa momentul impregurilor.

Pretul de prenumeratiune:

pentru Austria:	8 fl. v. a.
" diametate de an:	4 " "
" patru " :	2 " "
pentru Romania si strainetate:	16 fl. v. a.
" diametate de an :	8 " "
" patru " :	4 " "

Invitare de prenumeratiune

la

„ALBINA“

pretul de prenumeratiune in monarchia Austriei:

pre iuliu—decembrie 4 fl. v. a.
pre iuliu—septembrie 2 fl. v. a.

pentru Romani si strainetate:
pro iuliu—decembrie 8 fl. v. a.
pre iuliu—septembrie 4 fl. v. a.

Redactiunea.

Viena 4/16 iuliu 1867.

Cuventarea cea mai lunga si mai durerosa la audire in senatul imperiale o tenu ministrul de finantie br. Becke sambata dupa mediasi. Elu dede deslucri detaliile despre starea finantiala a Austriei, incepandu de la 1860 in cince. Spatiul nu ni permite a reproduce intregul reportu alu ministrului, dar l-am cateva pasuri cari revansa lumina deplina preste fata trista a finantelor imperiului. Astfelu dupa aretarea ministrului, deficitul a fostu (necomputandu partea ce venia Lombardo-Venetiei)

in 1860 (suma rotunda) 137.300.000 fl.
" 1861 " 127.800.000 "
" 1862 " 86.300.000 "
" 1863 " 84.000.000 "
" 1864 (per. de 12 luni) 86.500.000 "
" 1865 " 51.200.000 "

Bugetul pentru 1866 era gatit pentru unu anu de pace. Evinemintele belice inse recerura despusestiunii straordinarie, si statul constrinsu fiindu luam multe mese finantarie, dintre cari amintim despre legea din 5 maiu 1866 (la timpul seu am descris o pre largu) cea din 7 iuliu 1866 prin care se impoteri ministrul de finantie a imprumutat 200 milioane, si in cont a acestor banci nat. trebuia se antecipe 60 mil. Prusiei se dede desdaunarea stipulata in tratatul de pace 30 mil. fl. — Imprumutul fortat de 12 mil. fl. aruncat supra Ven-

tiei s'a incassatu putien din cau'a urmarilor belice. Desdaunarea ce a datu Itali'a a fostu numai 35 mil. Anulu 1867 s'a inceputu intre auspicie mai bune, si bugetul s'a statoritu astfelu:

spese	433.866,000 fl.
venite	407.297,000 fl.

deficitu 26.599,000 fl.

catra acesta se adaugu desdaunurile belice la persoane austriace ce le detoresce guvernulu, apoi subventiuni cailor de feru, spese straord. militare, in suma de 51.034,000 fl. astfelu deficitul in-tregu e 77.633,000 fl. Se va acoperi cu venitele straord. create prin legea din 25 aug. a. tr. 79.495,000 fl. deci va remane inca unu prisosu de 1.862,000 fl.

Astfelu la aparitiune estimpu nu numai am fi scutiti de deficitu, ci am ave inca si unu prisosu. In realitate inse deficitul procede precum vediamu in anii tr. si acestu prisosu se deriva din legile cari pusera in lucrare tipariulu de bani, ni dede note de statu, cu cursu demandat, cari inse neavandu ipoteca, neci nu potu trece in averea activa.

Ministrul incheia cu observatiunile: Austria are o detoria de statu cu 3046 de milioane de flor. capitalu, cu interese pre fie care anu in sum'a rotunda de 127 de milioane, si cam 24 mil. fl. pre fie care anu catimea de amortisatiune. Aretă Es. Sa apoi (intre aplause) ca nu se tientesce a marf contributionile caci acestea acum ar atacă capitalulu suditiloru si nu venitulu, ci guvernulu si va da silintia de economia, desclinitu spéra multu de la desvoltarea selfgovernmentului.

Senatul a incredintat comisiunea finantiera cu cercetarea voluminoselor acte presentate de ministrul finantelor. Comisiunea propuse tiparirea acestor, ca studiandu-le si altii, se-i fie de ajutoriu.

Trebue se insemnămu ca acestea au facutu la bursa numai putien impre-siune, dar nu buna.

Combinatiuni economice.

(D) Petrunsi de detorint'a d'a grig' de totie interesele publicului nostru, pre catu numai ni ajungu poterile, in medilocalu celor mai seriose discusiuni asupra situatiunei politice si in cestiunile culturei si progresului nostru natiunale, n'am uitatu neci de interesele materiali, de aparitiunile in comerciu, industria si in economia poporului preste totu; am adunat si insirat date de prin diferite piatie de a casa si din strainetate, pre acestea la tempulu seu ni-am intemeiatu si pronunciati parerile si asié-dicendu profetiele pentru venitoriu, si suntem convinsi, ca cci ce ni vor fi studiatu, piceputu si urmatu indegetarile, vor avea tota cau'a si plecare de a ni le studia, picepe si urmă d'aci incole totu mai multu si mai bucuriosu.

Ne afiamu in medilocalu recoltei (secerii); dupa reporturile ce adunaramu mai din totie partile locuite de Romani, binecuvantarea lui Ddieu mai pretotindene s'a reversatu in deplina mesura; numai unele tienuturi din Romania de preste Milcovu si din Bucovina si Besarabia vor avea in unele grane cevasi scadere. Deci fiindu ca tieranulu nostru agronomu, pre langa aceea ca-si vede asecurata panea de tota dilele pentru iern'a venitória si pana la rocol'ta anului vinitoriu, mai are inca o multime de trebuinte pentru sine, si familia-si, si o suma de dari publice, ba in cea mai mare parte si restante grele din anii trecuti; mai de parte inse, fiindu ca agronomul bunu si inteleputu, de cate ori vede binecuvantarea lui Ddieu in campii sei, totu de una si-aduce a minte ca — nu in toti anii e asié, si ca anii cei buni sunt pentru a se asecură contra celor rei, si preste totu, pentru a castigă: asié e unu lucru pre firescu, ca economul nostru, dar si ori-cine altul, carele multu putinu se sente atinsu de pretiul granelor seu alu panei, are unu interesu catu de aproape si mare, ca se conosea pretiurile — nu numai cele de acu, dar — pre catu se poto si cele ce se asculta seu se potu accepta in venitorulu celu mai de aproape, si celu mai indepartat, — pentru ouentulu ca se se pota acomodă in vendiare seu cumperare.

Spre scopulu acesta, precum mai diseranu si alta data, e neaperatu de lipsa a cundse — mai antaiu de totie marimei lipsei in tierile, cari de comunu au lipsa de granile nostre; dupa aceea gradul produngiunei in tierile din cari de comunu si-mai tragu cele d'antaie granele de lipsa si cu cari asiédara avemu se intramu noi in concurintia; — in fine impre-

Prenumeratiunile se fac la toti dd. corzine dinti a-nostri, si d'adreptul la Redactiunea Josefovă, Langeasse Nr. 43, unde sunt a-să adresa si corespondintile, ce privesc Redactiunea, administratiunea seu speditură către vor fi nefrancate, nu se vor primi, era cel anonime nu se vor publica.

Pentru anuntie si alte comunicatiuni de interes privat — se raspunde cate 7 cr. de linie repetitile se fac cu pretiu esaudit. Pretiu timbrului cate 30 cr. pentru una data, se antecipa.

ALBINA.

tiei s'a incassatu putien din cau'a urmarilor belice. Desdaunarea ce a datu Itali'a a fostu numai 35 mil. Anulu 1867 s'a inceputu intre auspicie mai bune, si bugetul s'a statoritu astfelu:

spese	433.866,000 fl.
venite	407.297,000 fl.

deficitu 26.599,000 fl.

catra acesta se adaugu desdaunurile belice la persoane austriace ce le detoresce guvernulu, apoi subventiuni cailor de feru, spese straord. militare, in suma de 51.034,000 fl. astfelu deficitul in-tregu e 77.633,000 fl. Se va acoperi cu venitele straord. create prin legea din 25 aug. a. tr. 79.495,000 fl. deci va remane inca unu prisosu de 1.862,000 fl.

Astfelu la aparitiune estimpu nu numai am fi scutiti de deficitu, ci am ave inca si unu prisosu. In realitate inse deficitul procede precum vediamu in anii tr. si acestu prisosu se deriva din legile cari pusera in lucrare tipariulu de bani, ni dede note de statu, cu cursu demandat, cari inse neavandu ipoteca, neci nu potu trece in averea activa.

Ministrul incheia cu observatiunile: Austria are o detoria de statu cu 3046 de milioane de flor. capitalu, cu interese pre fie care anu in sum'a rotunda de 127 de milioane, si cam 24 mil. fl. pre fie care anu catimea de amortisatiune. Aretă Es. Sa apoi (intre aplause) ca nu se tientesce a marf contributionile caci acestea acum ar atacă capitalulu suditiloru si nu venitulu, ci guvernulu si va da silintia de economia, desclinitu spéra multu de la desvoltarea selfgovernmentului.

Senatul a incredintat comisiunea finantiera cu cercetarea voluminoselor acte presentate de ministrul finantelor. Comisiunea propuse tiparirea acestor, ca studiandu-le si altii, se-i fie de ajutoriu.

Trebue se insemnămu ca acestea au facutu la bursa numai putien impre-siune, dar nu buna.

giurarile politice, cari totdeun'a influenteaza forte multu pretiurile produptelor de campu.

Cetitorii nostri si-vor aduce a minte, ca noi anu tăma, pre candu pretiul — grăului d. e. stă in Banatul la 5 fl. de chibla, seu metiu seu mesura de Posionu, *) si pre candu parte mare se credeă, ca granele si-vor fi ajunsu culmea pretiurilor, radimat pre datele ce aveam si le si insiraseram despre cei trei factori amintiti, indegetasram de a dreptulu, cumca pretiurile cauta se se mai urez catu de multu, ce intr' adeveru sa si intemplatu, urcandu-se d. e. grăul pan' la 7 fl. de metiu.

Datele de asemenea ce avem pana acum, o spunem din capulu locului ca nu sunt, nu potu se fie deplinu secure, pentru simpla causa, ca — abié suntem la secerisii, va se dica: abié vedem frumeti'a si abundanti'a granelor in campi si spic, era nu in saci si magasine; afara d'ast'a, pentru ca datele de preste mare, din America, fiindu ca sunt forte prospete, potu se fie si false, falsificate adica de speculatiune in interesul propriu.

Acetatea pretramiendu, avem se insemnămu, ca Ungaria, Banatul, Ardealul, in cea mai mare parte din pamentul producatoriu de grane, apromite o recolta in tota privinta a forte buna; rapiti'a cata a sepatu din iern'a, (apoi a sepatu patru din cinci parti din semenature), s'a facutu multa si frumosă; grăul, secar'a, ordiul, ovesulu si legumele — nu se potu mai bune accepta, cucurudiu seu perumbulu — nu poto stă mai frumosu. Cu totie acestea, in partile de sus ale Tisei versabile d'asta primavera au facutu mari stricuri, era in partile de diosu ale Tisei, anume in manos'a Bacica, precum si inca in unele alte parti ale Ungariei se urata in grău forte multa tatiune, in catu e mare tema, ca grăul din acele parti nu va fi bunu de felu pentru marfa seu piatia. Din partile Romaniei n'am auditu plansori pentru multimea tatiunii. Partile cele-lalte ale Monarhiei austriace nu produc bucate de esportu, afara de Galitia si Bucovina. Galitia era se aiba o recolta catu de buna, dar ploile cele cumplite din dilele trecute inundara mai totie campie si nemicira o parte mare din sperantile proprietarilor si muncitorilor. Despre Bucovina am amintit mai-sus.

Tierile straine, esportatorie de grane, stau — pre catu poturamu astă pana acum,

*) Chibl'a seu mesur'a seu metiu de Posionu are 36 oce — mesurare, nu cumpenite seu cantante; e asie-data cam a unu spre diecea parte a chilei din Romania, care are 400 oce. Dupa cantariu chibl'a seu metiu nostru are — in greu de frunte pan' la 40 oce, in secara pas' la 36 oce.

FOISIORA.

Cetatile Mejicului si locuitorii lor.

(Acetatea despre Messicul le avem de la unu romanu, fostu in armata austro-messicana. Red.)

Precum suprafat'a teritoriala compune fisonomia tierilor, asié sunt cetatile criteriul caracteristicu a vietii si datinelor populare. La antaia privire cetatile mejicane ti aduci a minte de Europa sudica seu mai bine disu: „ginta latina“ din Sudul Europei, adica strate direpte, piatie mari, case de pétra fara coperis, o multime de biserici cu turnuri stralucitoare, monastiri mari, largi, chipu de fortaretie, apaducte ca in Roma vechia, stralucire si lussu pe de o parte, seraciu si ticolosia pe de alt'a. Modelul firesc a fostu Spania, propriamente disu Castilie (provincie care a luat egemonia supra celor alalte provincie spaniole). Inse deca in adinsu amcercte mai sfundu pentru deosebirile ce ar esiste intre cetatile europene si americane, ar fi numai urmatore, adica: Fiesce care cetate europeana si are istoria sa particulara, pre candu celor mejicane li lipsesc ori si ce traditiune. In cetatile europene au portile, murii, si bisericele, fantanele

ba si a une ori stratele istoria lor a parte; in America acestea trebue se se faca — pentru ca timpii mai de nainte se tienu de unu popor caruia fanatismulu clericalu i sterse monumentele, pentru a caror'a locuri sante barbaria europeana ca cuceritoria n'a avut respect. Nimeni nu scie in Mejico d. e. care e locul unde nefericitulu Montezuma a fostu omorit de sageta poporului seu, seu unde e cas'a lui Hernan Cortez, seu unde a fostu templulu celu mare al dieului armeloru s. a.... Trebuie asiá dura se parasim terenulu istoricu, si se primiu cetatile asié cum sunt astazi.

Ne apropiam de o cetate mejicana! nu credeti ca veti gasi la intrare suburbie frumosé, seu strate largi, seu parcuri cu promenade placute, cu curti de drumuri de feru, nemica din totie acestea; ci scrac'a cea mai cumplita vei asta innaintea cetatiloru, adica bordeuri miserabile, proletari goli, seu indiani forta de vre o imbracaminte, ce s'ar poté numi asiá.

Cani flamendi si sopiloti (vulturele ce traiesc din mortatiune) alerga pe stratele acestea schimbandu-se unii pre altii in servitiulu politianu, celu putinu in „plateaud'Anahuac“ e de comunu astfelu, — in Jalapa, Cordoba, si Orizaba sunt suburbiele unu labirintu de grădini de portocale, seu ananase, cafea si mango

(fructu care numai in America se da, semena pereloru nostru inse cu totul mai moi, cu simbure mai mare de catu a persicei) gradinile acestea facu apoi privirea la intrare in catu placuta. Catu intre in orasii, adica centrul orasului, ti se presenta regularitatea si simetria in strate bine pardosite cu „trotoir“ comodu, carele se radica pe la marginile caselor ceva cu jumetate de urma de la nivelulu stratei. Mai totie orasiele au strate directe cari crucisiza in anghieri directe, cele mai multe case sunt numai de unu etaj, pucine de doze, si a rare ori de trei etajie. Stilulu cladirilor este preste totu spaniolu, monastirile si bisericele inse au de comunu stilulu cladirilor francesci si italiane din alu 17-le seculu, adica galimathias. — Piat'a e punctul de predileptiune pentru toti „Romanii“ si asiá si in Mejico vrendu cineva a cunoscere vieti'a poporului de acolo. Mergemus asiá dura la piatia.

In patrunghiul celu minunatul totdeauna a formea biserica o lature, celalalte trei laturi se formaza de nisice case mari cari si-au portalele loru si stau in corespondintie cu portalele arcuite a tuturor caselor, ce sunt totie cam de comunu pravaliie. Cam de comunu in fat'a bisericii e cas'a prefepturei seu a magistratului. In medilocalu piatiei e „conditio-

sine qua non“ o fontana cu apa saritare si ici colé cate unu arbore, pe aiurea si scaune de pétra pentru pausare. Privim acu piat'a in di de tergu, si cu deosebire piat'a unei cetati in el'a mediloca (terra templada). Grupele cele mai pitoresti se prezinta albi, indiani, negri, mestizzi, fiesce care in armonia cea mai amicala si ofereste produptele sale la vendiare. Nicairi se adunu produptele tuturosu zonelor cu intr'o piatia din clim'a mediloca — fiindu legatura naturala intre cea calduras (terre chaude, terra caliente) si cea frigurosa (terra fria) vegetatiunea tropica gigantica cu palme innalte si cu arborii bananelor fluturandu in aerul linu a padurilor de aproape, incunjura piat'a plina de vietie.

Pentru mejicanu piat'a (plaza) e ace'a ce a fostu odiniora pentru „romani“ „forum.“ — Totie intemplariile acolo se audu mai antaiu, serbatorile bisericești precum si politice acolo se petrecu, acolo se tienu oratiuni, se fac alegeri de deputati ori magistrati, acolo sunt focurile artificiale (predeleptiunea mejicanilor) in fine e bon ton seu neaperatu de lipsa ca in piatasi sub portale seu arcade in di celu putinu o cigarette se o prefaca fiesce cine in cenusia. Lucru naturalu ca totie negoziile numai sub arcade (portale) se potu face. Societatea nobila

cam asiè; in Rus'ia de medieadi, adeca chiar in partea cea mai proaduțiva de grane, semenaturele au patimitu tare de seceta, si recoltă va fi parte mare mai slabă de catu de mediu; — acésta asiè dura nu va fi in stare a ni face vr'o concurintă importantă. Egipetulu a avut o recolta buna, dar nu straordinaria; in partile cele manose ale Turciei, ér anume in Bulgaria misicările revoluționare sunt la ordinea diley si impedece comerciul si concurintă. Italia inca n'a produs catimi si calitati straordinarie. Din Americ'a — ce e dreptu, scirile suna pentru o recolta rara; totale statele, ce se ocupă cu proaduția de grane, se fie produsu grane de abundantia si frumusietia rara; dar amu obserbatu mai susu, că scirile acestea — nu sunt inca probate si potu se fie tendintiose, pentru care supunere am avé si unele motive său semne celu pucinu, precum d. e. unulu, că speculantii Engliterei, totu cei ce aducu si respandescu acele sciri, in Triest si Galati caparescu granele nostra pe intrecole. — Altminitreala trebuie se inseamnă că productiunea statelor unite din Nord-America e unică in stare a influență esentială pretiurile granelor in piatiele nostra; si daca — d. e. grăuc'u nostru de anu se urcă pana la 7 fl. de metiu, cau'a a fostu mai cu séma, că Americ'a de nord nu produsese grane destul de multe, nici destulu de frumosé, pentru a multumí lipsa din Frantia si Englera.

Incatu acum pentru tierile, cari de comunu au lipsa de granile nostra, intr' acelea Frantia, dupa totale scirile sosite pan' acum, va avé in acestu anu o proaduța fórtă de mediu; rapiti'a i-a inghiatit, cele latte semenature i s'a stricatu parte prin geru, párte prin seceta, si asiè va trebuí se cumpere multe grane din strainetate, si chiaru speculantii francesi sunt cari facu adi concurintia englesilor piatiele nostra pentru esportu. Germania va avé o recolta destulu de buna pentru sine, dar unele fructe, precum d. e. rapitia si porumbu, va trebuí ea tot de un'a se traga de la noi. Englera in totu anulu are lipsa de grane straine, apoi lipsa destimpu e catu de mare.

Astea sunt datele, ce ni stau pana acum la dispusetiune, catra cari mai avemu se adaugemui numai inca, că — déca tempulu ploiosu, ce domnesce la noi de vr'o optu dile, éra pre aiurea si mai de multu, ar mai tiené inca indelungu, elu — prin impedecearea secerisului si stricarea granelor in tota privintă va trebuí nesmititul se urce prefiunile grane loru frumosé si — firesee se alterez sperantile economilor atinsi de acésta calamitate. Mai de parte pentru noi, cei din Austria avemu se adaugemui, că agiu'li monetei de aur si argintu, cu care felu de moneta cumpere strainei, e inca destulu de mare, adeca cam 24 la suta, nici că esiste vr'o posibilitate, ca se seadu elu curendu. La urma, ce se tiene de influență politicei, asiè credemui, că aceea nu va fi mai mica si mai pucinu cumpenitória, ca pana acum; adeca, că — si acum avemu destule cause a ne teme, si lumea se si teme serios de conflicte mari si mici intre poteri, dar si intre popore.

Fatia cu aceste date si suposite — pretiu-

riile granelor nòue, luandu-le pentru Banatu si partile producătorie vecine, sunt dupa calculi de mediu urmatorele: rapiti'a se platesce cu 5 fl. metiulu, pre candu cu dòue trei septembani mai nainte se plati' numai cu $4\frac{1}{2}$ fl.; asemenea in piatiele Romaniei la Dunare acum se platesce chil'a cu 9 galbeni pre candu mai nainte cu dòue trei septembani abe se oferiau 8 galb. Grâul nou se cumpera celu frumosu cu $3\frac{1}{2}$, dar avemu sciri mai tardie si despre oferitie de $3\frac{3}{4}$ fl.; din Romania ince afiamu, că la Turnu-severin si Galati s'ar si caparindu numai eu cate 5 galbini chil'a, credemui totusi că pana acu si acolo se va fi urcatu pretiulu, celu pucinu pan' la 6 galb., care ar corespunde apoi pretiului din piatiele nostra. Secar'a se platesce cu cate $2\frac{1}{2}$ fl. metiulu; ordiulu cu cate $1\frac{1}{2}$ fl., pan' la $1\frac{1}{4}$ fl. metiulu, ovesulu totu celu nou, cu cate 1 fl. metiulu. Din România n'avemu in acésta privintia date, dupacum preste totu n'avemu si nu potem se avemu inca date despre alte grane, legume si pretiurile loru.

Din totale acestea asiè se vede, că pretiurile granelor nòue, dupa cum apucara a se oferit ele dintru inceputu, pana acum nu scadiu, ci — se urcara pucintelu. Acum dara se acceptă date secure din America, éra si pana la castigarea acelor'a se observămu cu luare a minte, că — ore cumpatorii straini in piatiele nostra cele mari — urmăvor ei a oferit si a cumpără totu mai multu, său — retrage-si vor? si érasi — ore retragerea fi-va ea seriosa, tinatioria si generale, său numai o — manevra speculativa? — Celu ce va avé rabdare si agerime, pré lesne se va convinge despre adeveru si apoi curendu va poté calculă cu securitate: daca granele nostra vor avé se se urce, ori se scadia in pretiu. Din datele de pana acum, urcarea e mai probabile, — dar nu secura. —

Pesta 14 iuliu.

(i. g.) (*Faim'e tendentibise.*) Scim u de unu timpu incoce atatu foile germane, catu si cele magiare, abunaséma in urmareavre-unui oblegamentu purcesu din *causele loru comune*, neincetatu scriu, că prin Croati'a, Boemia, Galiti'a si in partile de catra media nòpte ale Ungariei umbla emisari rusesci si facu propaganda in favore Russiei, — noi din parte-nu amu pré luatu in consideratiune aceste sciri, ce indata ni pareau camu pré tendintiose, căci daca intr'adeveru umbla acel emisari prin provincie austriace, guvernul abunascma se va ingrige ca se faca dispusetiunile necesarie pentru pedepsirea exemplaria a acelor tulburatori de pace, — ince nu amu auditu neci odata din sunte secura, sumica s'ar si prisuvre unu emisari de acestia.

Aste ince suntu lucruri vechi, acum avemu sciri si mai prospete. — Totu foile germane si magiare — ca la comanda — scriu, că in Transilvania umbla emisari, nu muscalesci, ci tramisi din România, cari agitădias Ddieu mai scie la ce — apoi eu totu că unele foi au si grabitu a scorni că guvernul i-a sucesu a si pune man'a pe vr-o cativa din acesti emisari romani, ince guvernul tace si neci nu intaresec, neci nu deminte aceste sciri luate abun-

séma din ventu, ci lasa ca se se totu latiesca spre a pregatit dora opiniunea publica la mesele energice si apesatorie, ce au se se introduc dora catu de curendu, căci adeseori au spus'o foile guvernamentale si o spunu apriatu, că guvernul trebuie se pasiesca mai cu energia, si se nu sufere abusurile (?) de libertate (?) ce se comitu acum in tote partile. Si acésta energia a guvernului o vedem in dispusetiunile sale din Transilvania, apoi mai ales in aceea, că ministrul de interne a indreptat instrucțiuni tuturor capilor ai municipiilor, prin cari i indrumăda cum se se pôrte fatia cu poporatiunea si li lasa spre dispusetiune — *poterea militară*.

Daco-Romania si Panslavismulu suntu acele pretesce cu cari totu dogenescu magiarii pre compatriotii loru de cate ori numai preindrumă acestia drepturi nationale, apoi de orice vedemui că ei nu se mai potu, său dora mai bine disu, nu voiescu a se eliberă de aceste spaime copilaresci, ei neci candu nu se voru invoi ca naționalitatile nemagiere sefie — egalu indreptatate. — Prin urmare, ni-o spunu ei insii, că n'avemu ce acceptă, lucru pocit u pretindu incredere, candu ei ne totu suspiciune-dieia?

Indesertu se mai aredica vr-o vóce liberala si din partea loru, precum suntu cele adresate de acei emigranti, cari au inventiatu ceva prin strainetate, majoritatea loru inadinsu si inchide ochii si-si astupa urechile naintea a-deverului.

Totu asiè a patit si epistolă lui Türr, ce o publicaramu cu ocasiunea trecuta, o ceteșeu de a rendulu cu interesu mare, apoi eci retrogradi incarnati tacu o fatia dispreutitoria, cei mai liberali éra, diu că e frumosu si forte salutariu, daca s'ar poté realizá acelu doru comunu ca se ne infratinu pe bas'a egalei indreptatiri, dar' — nu se pote, căci atunci suntemu perduți — dicu magiarii — căci daca dàmu drepturi nationale si nemagiarilor — — vine muscalulu . . .

Asiè apoi — amu gata!

Din tienutul Carasiului.

△ Pana in diu'a de astazi decurse o parte bunicia a dramei ce o pusera in scena mai multi barbati din comitatul nostru in chipu de vragitori politici, si patrioti buni precum ei bucurosu se girédia, avendu-si altecum si missiunile loru de colo de la Pesta. —

Inceputul descrierii situatiunei nostra vom se-lu facem cu asiè numit'a epoca noua de la 20 septembrie 1865; si credemui că totu insulu, celu ce numai catu-va va reflectă la starea lucrurilor de astazi in comitatul Carasiului, si o va combină cu antecedintele cele nu multu nainte de 20 septembrie 1865; va vedé acu inaintea sa in chipu de tablou perfectu colorat acelu planu ascunsu acaruiaschitic sub feluri semne enigmatische ni se aratau de la acel barbat, cari atunci se dedeau de fosi martiri, buni patrioti, si drepti conatiuniali; éra astazi in realitate sunt numai ocupatori de posturi grase si aspiranti la posturi grase. —

Publicul cetitoru seie bine că dupa concessiunile date prin diplomi' imperatresa din

20 optobre 1860 spiritele nadusite prin absolutismulu Bachianu prin comitate plecasera catra stravagantia, si se vedeau a luă o pusciune cu totulu opusa intentiunilor intemeitorilor diplomei, éra acésta stravagantia si mai bine se manifestă in diet'a din anulu 1861; — preste care afaceri guvernului din Viena nu pregeta multu a strigă de preste Leitha „*asid' n'am cugeta'* ba nu lipsiu si de acel barbat de statu germani, cari diceau că magiarii au precepit reu concessiunile date loru prindiplom'a de 20 optobre 1860 că ei sunt stravaganti, si că ei debue se se faca mai fragedi, éca dar ce se intemplă! diet'a din 1861 se disolvă, si se introduce er'a de provizoriu Schmerling-Forgach-Palfy-anu, éra in tiér'a intréga oficialii cei esiti din alegerea poporului in lunele de primavéra, depusera in lun'a lui novemb're 1861 in massa posturile loru, unii numai pro forma, éra altii cu tota seriositate. —

Aici din acea cauza facuramu o diversiune de la comitatulu Carasiului, pentru că reasumendu cele ce se intemplara in tiéra pre aiurea, se se veda că si la noi in asemene modu s'au incercat se se faca, dar eu acea desclinire, că acel individu, cari ca oficiali alesi abdisera in 2 novemb're 1861; la introducerea provizoriului totu ei se dusera la nou venitulu comisariu regescu si facandu iute socotél'a cu impregiurările, si-oferinga bunele servitie si alduitului de provizoriu, luandu afara pre vrecreativa, cari ca portatorii flamurei de stravagantie din 1861 in-tre cari amintim pre cei doi vice-comitti, nu potura de locu se-si oferedie si ei servitie loru comisariului regescu, ci sub pretestulu că domnii pusi de comisariului regescu sunt domni de ierna, acceptau ea prossim'a primavéra érasi se li aduca apa buna pentru plutirea politiceșca.

Dar trecu iern'a 1861/2 trecu intregul 1863, si asiè mai departe si pana ce dincolo de Leitha er'a Schmerlinghiana infloră, si guvernatorii din Buda ca conducatorii provizoriului siedeau destulu de comodu in scaunele loru, nu arare ori se audiau voci in comitatulu nostru tocmai de la corifeii anului 1861 cei ce si-despusera posturile in Novemb're 1861, că pana ce prostii se ingrasia, inteleptii flamendiescu; său si vice versa.

Comportarca Raisratului din Vien'a in carea ajunse pe tapetu teori'a despre sugrumea de dreptulu publicu alu Ungariei; — concessiunile facute ardelenilor de catra guvernului de Viena pentru recunoscerea si inaricularea diplomei de 20 octobre 1860 si a patentei din 26 fauру 1861 intre legile tierei, chiamarea contelui Zichy la postulu de cancelariu alu Ungariei, si cochetarea acestui barbatu cu naționalitatile nemagiere — esirca mapi etnografice a monachiei austriace colorata dupa starea, si locuirea nationalitatilor din monarhia, in carea, colorea partilor locuite de magari, acestor'a nu li insufle mare bucuria, — si care mapa in periodulu domnirei cancelarului Zichy joacă rol ostentativ prin birourile cancelarici unguresci, — fusera totu atate motive (accidentale, său bine precalculate acésta mai bine vor sci-o domnii din Viena cari apesa binisioru pe fratii magarii intr'acolo, de-a-i face fragedi, a corei fragedinu simptome mai antaiu

aloru „pierde-véra” său „fura-diua” e tare representata in piatia — unu ce fórtă natura-lu; dora o alta societate de vagabundi cari si au parechia numai in Lazzaroni de Neapoli, asiè numiti „leperos” inca se gasescu in piatia in numeru mare — pentru că castigulu — e forta ustanela mare, fie prin usiurarea unui posu-nariu, său implinirea unei demandari, său fie chiaru si se faca servitiul unui fachinu (por-tatoriu de sarcine) ba chiaru suntu unii cari turbura profesioniua pretilor cuviosi cetindu radinatii de unu stalpu de pétra, evangeli'a d'in dumineca ace'a, éra altii spunu cimilituri.

Carăusii său arieros (fiindu că carăusii de marfuri se face eschisiv numai cu muli (ca-tari) fiindu drumurile nepracticabile) si-cauta marfurile loru de transportu, lipscanii oferescu cincitelor (china, di: cina, fetisorele mestizze) cercei si brazlete de aur si argintu falsu si altele. O clasa de ómeni se mai pote observa in piatiele cetatilor Mejiculu si acesteia suntu „ceapcani” din viti'a creolilor, ffi din parinti spanioli nascuti in Mejico, cari inse, fiindu că, curge sange europeanu in arteriele loru, credu a nu avé chiamare a lucra său a se ocupă cu ceva, fie din lene său din superbia si mandria. Cari au primitu oresi-care educatiune si sciul portă ceva pén'a — au o gurită

incatul si unu candidatu ungurescu de depu-tatu s'ar spariu de densii, acestia apoi apucă pre bietii tierani, ce cauta advocatu, ce se-i jupésca bine. Asupra acestor'a mai tardiu mai pe largu. In ectati mai mari-fiesce cine are se-si pôrte grige, cu deosebire in portaluri si piatia, de orologiu si portmoneu, ba si basmaua — pentru că usioru capeta altu stepanu. Intr'ace'a cu tonu vatemetoriu urechilor — si eu intonare lunga a silabe din urma — ti-canta covrigiulu, felu de felu de marfuri menunte sbierandu necontentu pan fresco, (pane prospeta) tres tortas por medio (trei turte pentru unu sieseriu) altulu din altu coltii oferindu-si gascele său ratiele care le mai silesesc se faca si ele reclama, striga cu vr-o subtitica: patos fritos, patos grandes — (retie fripte, retie mari). Indiane recităza in tonuri ne articulate marfurile loru, in fine incaltiaminte, pasture, gazete si brosuri se oferescu „alta voce.” —

Colo audi necontentu leche, leche (lapte) si mulge numai de catu vac'a pentru unu partraru de lapte; mai de parte striga unulunieve, nie (nic'a, in locu de ghiața) acesta porta borcanulu cu felu de felu de inghiatate pe capu, oferindu pentru pucine parale, celoru insetati de caldura, inghiatata. Altii éra porta pahare pe farfurii (taiere) strigandu agua fresca, si dé-

ca vei caută vei află pururea in apropiare cofetariu ambulantu, care in modulu celu mai elegantu numai de catu isi ofera dulciuriile sale suridiendu cu multumire. (Unulul lucra in mana altuia.) → Odaile meseriasilor suntu pururea catra piatia deschise, ca se se veda apititata din lantru. Croitorii cam de comunu lucréza cu usile deschise, pre scaune mititele esindu dupa lumin'a sórelui chiar si afara pe trotoar. Acestea o facu chiaru si ciobotarii, si sie-larii, si findea mator'a de critica nu li se finisce neci candu, trecu in orasii ca de gurele cele mai rele. Faurii etc. cari lucrau cu ciocanulu nu se bucura de renumele acesta, fiindu că ciocanulu si necovan'a (ilou) li occupa urechi'a si ochiul de odata, si asiè li remane fórtă pucinu timpu pentru studie critice. Ori si care satu si-are artistulu seu in argintu si auru, pentru că fabricile europene nu suntu inca in stare se nimeresca gustulu cumplitul alu cincitelor, mai cu séma pentru că fetitile creole iubescu tote giuvergiele din auru si argintu massivu. Mai bine se vedu acestea in comerciu. Orologiele de aur grele se vendu fórtă multu, pre candu cele de argintu cftine neci de catu. Propode (involtore de capu) au trecere daca suntu fórtă fine, cele mai proste neci de catu nu se vendu. Care nu-si pote cumpără ciorapi de metasa,

mai bine nu pôrta, si trentile unei incingatori de metasa sunt mai bine private de catu o incingatore năua de luna.

Catu este de estinsu acestu lussu desfrunat si ruinatoriu chiaru si la poporatiunea cea mai de josu, desclinitu la mestizzi si creoli, adeverescu porturile poporatiunilor de presosurile de Anahuac. O pelarie cu paretii (barata) cam de unu cotu de lati lucrata den cea mai fina materia de castor, adornata cu bordadure (brodaría) de auru său argintu, in care brodaría la essaltati patrioti stralucescu de multe ori colorile naționali (rosiu-albu-verde) cu vulturele mejicanu. Imprejurului capetienei pelariei sunt patru cunune lucrate cu firu de auru, ba unii in superbi'a loru mai facu a intretiese si pietre pretiose in aceste cunune. Necesitatea i-a silitu la aceste cunune si la bart'a lata, pentru a se feri contra caldurei celci mari, éra la lussu i-a condus civilisatiunea cea foră do cultura.

Peptariulu cu manecă ce se pôrta de comunu e gafitu din pele de cerbu ori capriora, tabacita bine. La fie care bratu cate cu unu siu de catarame, éra pre peptu dòue siruri. Aceste catarame sunt de argintu său auru său sinóre ce magiarii la noi le dicu ale loru, precum e starca materiala si mandri'a indivi-

se vedura din famosă scrisoare de pasări a asie poreclitului inteleptu alu ticei Deák, în carea pre inteleptiesc se recunoscă cunca puseciunea ticei ungurescă ieră o pertractare comună a cauzelor comune cu tierile de dincolo de Leitha. —

Cata inteleptiune in aceste cateva cuvinte! cugetă partea cea mai mare a barbatilor magiari de stat! dar cata mangaiare pentru acei pigmei de prin comitate, cari cu mare sete acceptau vre-o schimbare a lucurilor ca dora érasi se păta ajunge la potere și la posturi. — Dar studiul celu mare era intr'acolo indrepătut, că cum se se deee ideei forma, si realizare?

Inceputul érasi se facă cu aristocratia cea mare magiara, numai decat vediuram pre renunțul octobristu nobilului Majláth chiamat la postulu de cancelariu de curte ungurescu, era pre iperaristocratulu Br. Seunyei la celu de guvernator din Buda; si asi se facura pasii cei d'antaiu catra asi numita impacatiune, carea nu altecum de catu pe ruinele Raisratului Schmerlingianu se potu incepe, si naționalitatele nemagiare si negermane vediura că s'a croiu calea ce are se se perfectiunedie pe cont'loru, in favore dualismului germano-magiari; foră a mai cugetă că naționalitatatile negermane si nemagiare inca sunt factori cari ar debui pusi la socotela.

Prin chiamarea nobilului Majláth la guvern deodata inceata politica de theorii a su-grumarei dreptului publicu, si incepă cea a sistarei senatului imperiale, carea si fu scrisa pe flanur'a Majláth-Belcredianu. —

Antaiulu semnalu catra surparea lui Schmerling se dede prin foile publice „Debatte“ si „Magyar Világ“ redigate, si im-prasiate din tabera aristocratiei magiare cu astfelu de mani lungi, catu neci in comitatul Carasiului nu era vr'nu negotiatorasiu de branza, prin orasiele si neci in celu mai de pe urma satutiu nu tangia vr'nu nemesielu in reminiscintele timpilor de nainte de 1848 carele se nu fie fostu suprinsu de visit'a a cate unui exemplariu gratis din Debatte, si Magyar Világ care ambele firescă că nu bucină alta, de catu lips'a incearai erai Schmerlingiane, pre langa afarea calei libere catra impacatiunea ticei, si a renvierei unei epoci mai ferice; totu atate frase găle in gur'a vrugitorilor politici, cari naintea celor ce nu-i cunoscu, vor se treća de patrioti buni. —

Dupa principiul: că celu ce vre se ajunga scopulu, are se se ingrigescă si de medilice, vediuram că numai decat după promulgarea patentei celei pră nalte din 20 Septembrie 1865 se facura measurele cuvintiose pentru conchiamarea dictei tierii, carea avé se sigiledie impacatiunea; darca acestu actu de impacatiune germano-magiara se nu-l tulbure cineva cu nescar pretensiuni nepotrivite, de cari pretensiuni se tie-neau cele ale naționalitatilor nemagiare, ca adeca si ele se fie privite de factori politici la nou'a arangiere a lucurilor; se alăseră mese-rele cele mai caute prin comitate, precum si barbatii cari vor se se inroledie la aceasta actiune — la care inrolare erau mai bine veniti acei individi din naționalitatile nemagiare, cari foră multa scrupulositate pentru interesele de desvoltare a propriei sale naționalatati, liberta-

tea constituitională, integritatea de tiéra, complexul de naționalitat si cate totă asemenea expresiuni le portau pre buza, dar in lantrul său nu sunt alta, de catu interesu personalu, si simtu de servilismu pentru straini.

Cumca si in comitatulu nostru se afla astfelu de barbatii, cari pe acesta cale sperau a ajunge sub nume de romanu la conducerea destinelor lui, ne aretă timpulu urmatoru după ajungerea cancelariului Majláth la postulu seu.

Urma dara, că astfelu de barbatii se si a-junga la puseciunea de conducere, inca nainte de alegerea de alegati, in a caroru favore ve-diu: mă, că după esirea pră naltei patente din 20 septembrie 1865 simplemente fusera dimisiunati oficiantii provisoriului, cei ce se aflau in posturile de influentia, precum acă se inten-plă in comitatulu Carasiului, unde fostii doi vice-comiti ai provisoriului A. R. si E. G. numai pentru acaja fusera dimisiunati pentru ca in locul loru se intre I. F. si B. Sz. celu d'antaiu sub nume de romanu, dar altecum ambii eu in-gagamentele epocii nove; cu aceasta ocazie nu fu pusu supremu comite in Carasiu pentru că din barbatii romani cei pana acă eualificati pentru acestu postu nu le pică la socotela nici unul barbatilor magiari, dar dintre romanii cei de nou inrolati aveau se-si castige nainte merite pentru acestu postu in interesulu par-titei, ce avea se vina la valore. —

Antaiulu pasiu pre acestu terenu la facura nouii conducatori ai comitatului Carasiu cu pregatirea impregiurilor spre alegerea alegatilor, dar fata cu publicitatea comitatului atat'a audiram de la ei intro siedintia a comitetului comitatensu tienuta la incepul lui lui optobre 1865 „primiti-ne domni-lor, de conducatori comitatului, ca se stergemu lacrimele de suferintie, si se facem locu lacrimelor de bucuria.“

Logosiu 25 iunie 1867.

Suntemu in stare a publică urniatoriulu actu, care parintele episcopu diecesanu alu Caransebesului l'a in dreptul catra representanti a bisericiei greco-orientale din Logosiu in treb'a implinirei parochiei devenite vacante in co-mun'a nostra biserică.

Nrulu cons. 502. 1867.

Resolutiune.

Luandu in bagare de séma, că inaltul rescriptu declaratoriu din 16 iuliu 1779 in punctul seu 31 sistomiseaza si stabilēza atatu intinderea districtelor protopresbiterale, catu si parochiile in cari au se se asiedie scaunele protopopesci, si aceasta sistemisare alaturata la precipatul punctu sub lit. B. s'a sanctiunatu si de catra Maicstatea Sa intru fericire adormit'a imperatresa si regina Mari'a Teresia cu expres'a demandatiune, ca pe viitoru se se observeze nestramutat;

luandu in bagare de séma, că districtulu protopresbiteratului Logosiu in urm'a precipitatei sistemisari pră inaltu sanctiunate s'a statoritu se constee din 33 comunitati bisericesci ér protopopulu acestui districtu spre inlesnirea acratei impliniri a detorielor cele protopresbiterale, precum si spre sustinerea cuvenita a vie-

tici sale, asiediendu-se scaunulu protopopescu in Logosiu, se fie totu deodata si parocu la comunitatea greco-orientale a bisericei din Logosiu, la care se afla in functiune inca 5 preot;

Iuandu in bagare de séma, că acesta pră nalta sistemisare in privint'a protopresbiteratului din Logosiu s'a observatu esactu pana in diu'a de astadi, remanendu in orasulu Logosiu nestramatu scaunulu protopopescu alu acestui tractu, ér protopresbiterulu fungandu totodata si ca parocu primari la sant'a biserica greco-reseritena de aici de o parte, ér de alta parte

Iuandu in bagare de séma, că si statutele provisorie ale bisericei nostra greco-orientale din orasulu Logosiu intarite de acestu consistoriu diecesanu la 17 optobre 1866 nr. 1105, necum că nu se abatu intru nimie de la pră nalta sistemisare a protopresbiteratului Logosiu, dar nici cu o literă nu amintescu de paroci'a primara, ce este in inteleisu desu ciatalui prăraltu rescriptu declaratoriu nedeslipit u impreunata officiului protopresbiterialu:

Dreptu aceea suplicantii se inviază a se supune prăraltului rescriptu declaratoriu si a nume desu citatei sistemisari din punctul 31 privitor la protopresbiteratulu Logosiu, éra in privint'a dorintelor si cerintelor desfa-surate si respicate in reprezentatiunea presenta din 7 maiu 1867 nr. prot. 9 se in drépt a a-sceptă hotaririle prăsantului sinodu metropolitanu alu ierarachici nostra dreptu maritore romane, inaltu care sinodu este chiamat a per-tracta si decide asemenea proiecte si cereri; adu-cenduli-se in fine suplicantilor si aceea la cu-noscinta; că consistoriu nostru diecesanu in siedint'a sa din 11 maiu a. c. a denumit u de administratoru alu protopresbiteratului Logosiu si a parochiei primare de la sant'a nostra biserica totu de acă pe profesorulu de teologia, asesorulu consistorialu si paroculu Georgiu Po-steanu, unul dintre cei mai eualificati si bine-meritati membri ai clerului acestei diecese, ca-rele fungendu ca profesoru de teologia 18 ani cu mare abnegatiune si ca asesoru consistorialu actualu si-a castigatu cea mai intinsa cunoșinta si esperiintia in afacerile bisericesci si sco-lare. —

Cu acăstă se deslcă totodata si repre-sentatiunea suplicantilor din 14 maiu a. c. nr. 77. Din siedint'a consistoriale tienuta la Caransebesiu in 11 maiu 1867. Episcopu diecesanu Ioane Popasu m. p.

Mai nainte de ce amu trece la apretiarea acestui actu, avem se pretramiemtul obser-vatiunea, că consistoriu au aflatu de bine, acă-sta resolutiune a o adresă catra „representanti a bisericei greco-orientale in Logosiu“, macar că rogarea pentru implinirea vacantei parocie din comun'a nostra bisericăsa a substernutu din siedint'a adunarei generale a comunei bisericesci din Logosiu, catra carea dara trebui a adresata si resolutiunea Statutulu provisoriu din 17 optembre 1866 nr. 1105, la care se face provocare in aline'a a trei'a a resolutiunei, de-termina apriatu, că la implinirea parochierilor vacante are se intrevina adunarea generale a comunei nostra bisericesci. Se pare inse că s'a afflatu de prisosu a se acomodă acestei determi-natiuni statutarie, si că s'a mai preferat u apli-

carea measureloru radicale, de a ignoră de totu adunarea generală a comunci nostra bisericesci a o desbracă de dreptul ce-i compete după statutulu intarit u insusi consistoriu diecesanu, si a o relegă simplu intre „suplicantii.“

Se trecem la apretiarea actului insusi.

Resolutiunea consistoriala procedur'a sa la implinirea parocie vacante din comun'a nostra, necompatibile neci cu institutiunile constitutiunali ale bisericei greco-orientale, neci cu usul esercitatu pana astadi in biserica nostra la inlocuirea parochierilor vacante, neci cu insu-si statutulu din 17 optembre 1866 nr. 1105 in-tarit u de consistoriu diecesanu pentru comună nostra bisericăsa, se sitesc a o rectifică, a i dă cam amu dice una nimbu legală, prin determinatiunile prăraltului rescriptu declaratoriu din 16 iuliu 1779. Avem acesu rescriptu declaratoriu la mana, si fiindu că in resolutiunea consistoriale se face de repetite ori provocare la punctul 31 din trensulu, vomu se cităm acesu punctu intru totă estinderea sa.

Punctul 31. „Districtele protopresbiterioru, cari pana acă după voie se stramutau, ca se aibe numire statornică, in urmatoriulu chipu se renduesc, adeca: ea protopopii se păta precum de supusele si-esi parochie portă grige cu indemanare, si se le păta in drépt a rendu-ela, asi si din veniturile, ce li s'a renduitu acum, se păta după cuvintia traí.

Asi dura sicu'a de sub B. s'a subster-nutu Présantitei Maiestatei Sale precum despre numerulu protopresbiteriloru, asi si despre drépt'a impartire a acestor districte, milostivesc o intaresce si voiesc Présantit'a Sa Maiestate ca aceea deplinu se se observeze.

Inse nu e de lipsa, ca protopopulu, mai vertosu daca starile casei sale lu impedeca, paroci'a sa se-si tienă in acelu locu, de la care se numesce protopopiatulu, ci pote avé paroci'a in'traltu locu in districtulu ce i s'a datu, numai se fie privintia intru aceea, că totdeuna ei mai harnici se se aléga de protopopii, si spre aceea se se pazescu eu deadinsu, ca protopopii in'tracelu locu se capete parocia, unde pe dreptu multimea caselor si pe dreptu acestea fiindu anumitul numerulu popiloru, mai multi popi se fie, ca se nu se intempeceva ar fi protopopii cu visitatiunea său cu alte lucruri cuprinsi.“

Acesta e chiarulu si intregulu cuprinsu alu punc. 31 din rescriptulu declaratoriu. Cum pote cu acestu punctu amana resolutiunea consistoriale afirmă, cumca paroci'a primara din Logosiu in inteleisu rescriptului declaratoriu e nedeslipit u impreunata cu officiului proto-presbiteriale alu tractului Logosiu, nu sci-mu, nu pricepemu. Se punem casulu, că ve-nerabilulu consistoriu diecesanu denumiā de administratoru protopopescu in tractulu Logosiu pe preotulu din S. si starile casei lu sileau pre acesta a locu si a tiené paroci'a sa in S., ce in inteleisu alinie a treia a punctului 31 nu i se potea denegă, era óre si in casulu acesta paroci'a primara din Logosiu nedeslipit u impreunata cu officiului protopresbiteriale alu tractu-ului Logosiu si óre nu se potea cu totu acel'a dreptu afirmă, cumca acum paroci'a din S. e nedeslipit u impreunata cu acestu officiu proto-presbiteriale?

dului. Multimea cataramelor se acomoda la placere.

Pantalonii (cioreci) sunt largi, asemenea de piele ca peptarulu, era cele dăoue cusutare este-riore nu esistu, ci mai multe ronduri de gaure, in cari se punu bani sau alte obiecte (după impregiurare de la bani comuni pana la cele mai mari piese de aur) ce impreunate prin unu lantu micu, facu servitiu bum-biloru.

Această e imbracamintea mejicanilor asie numiti „rancheros“ seu proprietari mici, carea putinu diferasce de imbracamintea poporala spaniola. Se intielege de sine că la acestu co-stumu trebue se părie papuci era nu opinci cari sunt atributul propriu alu indianilor.

Despre numele „indianu“ si despre popo-rale ce-lu părtă, voiu vorbi mai tardiu.

(Va urmă.)

precepere, se indatinase a-lu numi „imperatulu nebunilor.“ Astfelu maniadu-lu adesea cu a-tare nume, servitorulu odata iritatu se intorse si-i dise: De-ar dă Ddieu ca io se fiu imperatulu nebunilor, căci n'ar fi omu pre pamentu care ar avé mai mare imperatia de catu minc, si dta stapene inea ai fi vasalulu meu.

In tōte lucurile trebuesc alesi ómenii cei mai isteti.

Dorindu consulii (antistii) arteloru a face o statua in Florentia, chiamara la sine pre Donatello, sculptore si pictore famosu si eselinte, carele voi se aiba pentru lucrul seu 50 de galbeni. Consuliloru nu li se imparea de atate spese, si superai ceva incredintiara lucrului unui rivalu alu acestuia, numitu Ioanu, sculptor medioeu. Această o facă cu timpu cun-sciu mai bine, si ceră apoi 80 de galbeni. Mirandu-se apoi consulii de atat'a suma, i spusera că Donatello, omu asi eselinte, n'a cerutu mai multu de 50 galb. pentru a o face. In fine nepotendu-se intielege, dusera causă la Donatello insusi, care delocu judecă că consulii trebue se-i platescă lui Ioanu 70 de galb. Acum superandu-se numitii consuli, si aducendu-i a minte că elu insusi a voit u se se multiamăscă cu 50 de galb. Donatello li responde cu afabi-

litate: E adeveru, si me poteam multiamă, pentru că asi fi facutu acăstă statua (ea mae-stru ec sum io) in mai putienu de o luna, dar acestu omu seracu care abie ar poté fi scola-riulu meu, a trebuitu se luere mai multu de siese lune. Asie Donatello in acel'a si timpu si-resbună cu istetia pentru nedreptatea ce i s'a facutu schimbandu maestrii din avaritia, imputandu rivalului nesperintia, si laudandu-se pre-meritatea despre virtutea sa.

Unii se supera pentru fapte ce pre altii i-ar im-bucură.

Unu Perusianu se superă fără si lacremă pentru că muieră sa se spendurase insasi in-tr'unu fieru (smochinu) alu seu. Unu vecinu a-propianu se de elu, i dise la urechia: cum e cu potintia frate că in atat'a fericire tu afli la-creme pentru a plange? da-mi, rogu-te, unu ramure din acelu fieru, voiu a-lu plantă in gra-din'a mea, pentru a vedé că ce va face muie-rea mea.

Facandu veri unu lucru, privesce la fine.

O vulpe flamenda vediendu nisces carne in o chilia, intră prin o gaura, si acolo man-candu fece astfelu pantece catu voințu apoi se-esa, ea nu mai incapă pre aceea-si gaura. Din

care causa, desperata strigă si se tanguă de mōrte. Intr'aceea la grajulu ei acurseră si alte vulpi, cari intreband o despre causă tinguirii, ea li spuse avenir' a sa, cerendu-le suatulu cum se scape. Acum un'a din cele mai violene, ri-diendu-i dise: ajutoriulu teu, surata, e gat'a, trebuesc numai ea tu se s'ai acolo for'a mancă pana ce vei seadă precum ai fostu candu ai in-tratu, si asi vei poté lesne esí.

Judecatorii nedrepti facu judecat'a precum sunt darurile de mari.

Unu locuitoru din Pistoia fu chiamat u de judecatoriu de catra duoi ómeni ce se cer-tau, deci primi de la unul unu vasu cu oleu promitiendu-i că va judeca in favore lui. Ace-stă sentind'o cel'a laltu, i trimise delocu unu porcu fără grăsime, rogandu-lu se judece in parte-i. Acum bunulu judecatoriu, judecă in favo-re celuia cu porculu. Precepndu această contrariulu, curse indata catra elu, si rostindu-si parerea de reu că avuse credintă in elu si că i-a trimis daruri, — judecatoriu lu trase la o parte si-i dise: sefi frate că a venit u casa unu porcu, care gasindu vasulu teu, lu sparse si versă oleul, astfelu e că m'am uitat u de tine, dar nu te indoii că alta data te voiu desdaună.

Orile de recreatiune

de

Ludovicu Guicciardini.

(a vedé nrri 68, 69, 70, 71 si 72.)

Imperatia nebunilor e mai mare de tōte im-perialie.

Juliu Napolitanulu, omu multu avutu, avea unu servitoru care fiindu cevasi tardiu la

Asemenea valoare potemu atribui acelei assertiuni a resolutiunei consistoriale, care afirma, cumca scaunulu protopopescu s'a asiediatu in comun'a nostra bisericésca numai in urmarea prénalitului sanctiunitei sistemisare a protopopiatelor si a cuprinsului loru territorialu. Concedemus că prin rescriptulu declaratoriu s'a determinat, ca protopopiatulu Logosiu se constee din 33 comune, inse cumca scaunulu protopopescu numai in urmarea sistemisarei protopopiatelor se se fie asiediatu in Logosiu, negămu. Fiindu comun'a bisericésca greco-orientale din Logosiu cea mai insemnata intre toate comuncile bisericesci ale acestui tienutu, fiindu dens'a in posesiunea unei biserice precatu de imposante asi si splendide, fiindu in fine locitorii acestei comune bisericesci insufletiti do o rara aderintia catra biserica sa si marirea ei, scaunulu protopopescu s'a asiediatu in trent's cu multu mai nainte, de ce ar fi esitu prénalitulu rescriptu declaratoriu din 16 Iuliu 1779. Acestu inaltu rescriptu la esirea s'a au aflatu scaunulu protopopescu degăsi asiediatu in comun'a nostra bisericésca, si usulu acesta, sanctiunatu acum si prin inaltul rescriptu declaratoriu, s'a sustinutu pana astazi, ce au datu comunei nostra bisericesci si óro care dreptu la scaunulu protopopescu. A deduce din impregiurarea acésta dreptulu de a dispune liberu, fora intrebarea comunei, peste paroci'a care au administrat'o in interealul traiului vietici sale protopopulu din Logosiu, ar fi nu numai o gresie mare, ma ar documenta fórtute putenu intielesu pentru autonomia comunale bisericésca garantata prin institutiunile bisericesci noastre dreptumaritor. Cumca asemenea convingeri, precum se aduce astazi la valoare in resolutiunea consistoriale, n'au domnitu cu jumetate de anu mai nainte in aceloa cereuri, cari astazi *dispumi* peste paroci'a vacanta din Logosiu sub titlulu că dens'a e nedeslipit uimprunata cu oficiulu protopopescu, se vede si de acolo, că statutulu provisoriu intarit in 17 optombrie 1866, de consistoriulu diecesanu pentru comun'a nostra bisericésca, nu face neci o exceptiune in privint'a acestei parocia, ce cu buna séma nu intermitea a faca, daca venerabilulu consistoriu diecesanu credea a avea dreptulu de dispunere asupra acestei parocia. Deducerea resolutiunei consistoriale din alini'a a patra in privint'a acésta e pre catu de fara logica, pe atatu de naiva, caci daca la aducerea unei legi nu se face exceptiune or reservata pentru careva drepturi, ce s'ar vatemá prin legea acésta, n'are nimenea dreptulu, tacerea legei in asta privintia a o interpretă mai tardiu in favórea drepturilor sale. Daca statutulu din 17 optombrie 1866 nu face neci cu o litera amintire de paroci'a primara din Logosiu, urmează óre de aci, că dens'a cade sub exceptiune? Logic'a nostra ni spune că ba, si nu credemus, că venerabilulu consistoriu diecesanu, care dupa cum se vede din resolutiunea sa, au studiatu numai alinile dantai ale punctului 31 din rescriptulu declaratoriu, va fi de alta parere, indata ce si-va luă astăndă a studiu si alini'a din urma alu acestui punctu, ca se se convinga că paroci'a primara din Logosiu in intielesulu rescriptului declaratoriu nu e nedeslipit uimprunata ca oficiulu protopresbiteralu alu tractului Logosiu, si că prin urmare si in privint'a acestei parocie i compete comunei bisericesci totu acelu dreptu, ca si in privint'a celoralte parocii din sinulu scu.

Mai avemu inca putine a observá.

Ni-se impartasiesc din o fonte autentica, cumca parintele episcopu alu diecesei nostra, ou ocasiunea intórcerdi sale din o caleatoria a sa, unui barbatu alu nostru care tréba neintielegerei cu comun'a bisericésca din Logosiu o adusese pe tapetu, se-i fie datu urmatoriulu respunsu scurtu: „Nu lasu nimicu din dreptulu meu.“ Parintele episcopu tiene dura despre aceea, că exercitandu comun'a bisericésca din Logosiu dreptulu ce-i compete la implinirea vacantei parocia din sinulu seu, vatemá unu dreptu episcopescu. Indoilelile despre acestu dreptu episcopescu sunt depuse in protestulu comunei nostra bisericesci publicat in „Albina“ nr. 63, precum si in observatiunile, ce le facuramai susu la resolutiunea consistoriale, si noi la cele degăsi insirate vomu se mai adau-gemus urmatorele:

Tramitiendu comun'a nostra bisericésca o deputatiune constatatore din 13 membri din cei mai de frunte barbati ai sei la scaunulu episcopescu, ca se esprime dorint'a cumca comun'a bisericésca ar salutá cu mare bucuria o ast-

felu de pasire la implinirea vacantului postu de parocu din sinulu seu, ca in catu s'ar poté si de aci inainte demnitatea de protopresbiteru districtual se remana legata de nou alegendulu parochu, dens'a rogarea s'a principale si au formulat'o mai cu séma intr' acolo ca parintele episcopu diecesanu privitoru a inlocuire a protopresbiterului districtual se o intardia pana atunci, pana candu comun'a bisericésca va devin in stare a-si faco proiectele sale pentru inlocuirea parociei vacante din sinulu seu, ca *fora a prejudecă dreptulu de alegere a comunei bisericesci, in armoniosa intielegere se pótă urmă provisoriu a inlocuire a protopresbiterului districtual*. Fora a vetamă dreptulu potestatei bisericesci intru denumirea administratorului protopopescu, comun'a nostra au cerutu numai, ca se i se respecteze dreptulu seu de intrevenire la inlocuirea parociei vacante: Parintele episcopu au respunsu deputatiunei cu cuvinte fórte dulci si i au datu sperantiele cele mai fundate pentru implinirea cererei sale cu atatu mai vertosu, ca precum si precunoscute insusi parintele episcopu, comun'a bisericésca exercitandu dreptulu seu in privint'a implinirei vacantei parocia se folosesc numai ds dreptulu ce lu garantéza biserica. Peste vreo cateva dile, ne amu pomenit u cu scires, că parintele episcopu au incunosciintiatu autoritatea comitatensa din Logosiu despre aceea, că parintele profesoru de teologia si asesoru consistorialu Georgiu Pesteanu e denumitul de administratoru protopresbiteralu in districtulu Logosiu si totodata de administratoru a parociei vacante din comun'a nostra. Rapedea si neasteptat'a acésta stramutare a parociei in privint'a dreptului comunei nostra bisericesci, ne-au suprinsu cu atatu mai tare, cu catu rogare comunei nostra era de totu lesne de implinitu, de óra-ce parintele episcopu avea numai de lipsa a dechiarat deputatiunei voint'a sa in privint'a persoanei denuminde de administratoru protopresbiteralu si comun'a era gata a o suscepe intre candidatii sei pentru paroci'a vacanta. Asi intrebarea acésta, care astazi au ajunsu a fi caus'a neintielegerei intre potestatea bisericesci si comun'a nostra bisericésca, se poate deslega in armoniosa intielegere, fora a prejudecă dreptului unei seu altei parti. Inse o armoniosa procedere si intielegere se vede că n'au jacutu in intentiunea personalor decizionator si că din alte motive s'a mai preferit provocarea unui conflictu, care nici catu nu pote fi spre folosul si marirea bisericici nostra.

Linz (Austri'a sup.) iuliu 1867.

(*Parastasiu pentru cei cadiuti la Custoza.*) In 24 iuniu 1867 s'a serbatu parastasu pentru ostasii cari luptandu-se cu bravura si-gasira mórtea pre culmele de la Custoza in 24 iuniu 1866, sangerandu pentru tronul imperatescu care revérsa preste adorat'a-ne națiune si preste iubita nostra patria romana dururile gratióse ale dreptatei si egalitatei.

La serbare se infatisia corpulu intregu alu oficirilor de la regimentulu nostru Niderland'a precum si unu publicu numerosu.

La 8³/₄ de óra regimentulu intregu condusu de comandanii batalionelor, serbatoresce, dupa datin'a militara, mersc la S. Beserica, unde apoi se ivi neobositulu nostru preotu rss. d. Vasiliu Boosia capelanu si vicariu, imbracatu in vestimente de gele. La incepitulu cultului dieceseu, d. preotu tienu o cuventare frumosa si patruniectória, din carea estragemu: Astazi c anulu de candu regimentulu acesta pre care lu forma romanii, s'a luptat u cu bravura pe culmele de la Custoza, pentru Imperatulu, pentru națiunea si patria romana. Armat'a imperatésca au invinsu, si la culmea locului de invingere, la dealulu de Custoza, acolo amu statu noi romanii, acolo au mirat u cu totii bravur'a romanésca si devotamentulu pentru tronulu de la care națiunea si-ascépta fericirea. Candu ne falimu de aceste rezultate ale nostra, totodata se ni aducomu a minte si se ne rogămu lui Ddieu pentru fratii nostri cari au cadiutu in acea batalia. Ve rogu, filor, daca bunulu nostru Imperatru va chiamá érasa la lupta, fiti gata a pastrá si a mari onréa si renumele ostasului romanescu. Tieneti in immele vóstre convingerea că luptandu pentru tronu, luptati pentru națiune.“

Se pote intipu că inim'a romanului cea atata de sentitoria, cum s'a aprinsu la aceste cuvinte, si cata spresiune a lasatu in feticile

ascultatorilor. Noi multiamumu iubitalui nostru preotu rss. d. Boosia, care si pana acum'a ou ale sale dulci cuvinte romanesci a castigatu amórea tuturor credinciosilor sei.

Ioane Imbuza.

Economia.

Tergulu de Viena.

Pretiurile negoziilor sunt:

centenariulu (marge, mage)

Bumbaculu	Egiptianu	90 fl. 105 fl.
"	Nordamerican middl.	80 — "
"	Grecescu	— " 70 "
"	Levantinu 1.	60 " 65 "
"	Persianu	55 " 60 "
"	Ostind. Dhol. fair	65 " 67 " 50
"	Surate fair	50 " 52 " 50

Canep'a de Apatin	17 — fl. 19.25	
"	Itali'a, curatite faine 65 fl. 82 fl.	
"	mittf.	50 " 60 "
"	Poloni'a naturala 17	" 18 "
"	curatita 24	30

Inulu natural de Polonia	18	22
"	Moravia natural	25 " 37 "

Mierea de Ungaria naturala	16 ¹ / ₂	17
"	Banatu alba	—
"	Ungaria galbena	17 ¹ / ₂ 18 ¹ / ₂

Sementi'a de trifoiu din Stiria	cea rosia curatita	32	33
"	lucerna italiana	30	"
"	francésca	42	44 "
"	ungurésca	27	28
"	curatita	29	29 ¹ / ₂

Talp'a lucrata (Pfundleder	prim.)	84	86 "
"	(Corametti)	77	79 "

Pelea de bou, uda cu cérne,	cea din Poloni'a de Z	21—22 cr.
"	din Ungaria de Z	24—25 "
"	uscata cent.	48—50 fl.
"	vaca	50 " 52 "
"	viticlu	"
"	fora capetine	136 " 140 "
"	cu capetine	114 " 119 "
"	din Poloni'a	84 " 88 "

Cleiu'l pentru templari	celu negru	14	14 ¹ / ₂
"	celu brunetu	17	" 19
"	celu galbenu	19	21

Oleulu de inu	32 ¹ / ₂	33
"	rapitia (rafinatu)	—
"	terpentinu galitanu	16
"	rusescu	16
"	austriacu	20

Colofoniu.	7 ¹ / ₄ "	7 ¹ / ₂
------------	---------------------------------	-------------------------------

Smol'a negra	5 ¹ / ₂ "	6 "
--------------	---------------------------------	-----

Unsórea de cenusiu din Iliria	18 ¹ / ₂	18.75
-------------------------------	--------------------------------	-------

"	" Ungaria (alba)	15
"	" (albastra)	14

<tr